

Työpaja: ”Sähkötmarkkinat korjauksen tarpeessa – mitä voimme tehdä”

Raimo Lovio

Lähienergialiitto 31.8.2016

Etukäteiskiitokset vierailijoille vaivannäöstä!

- On tärkeää, että energiapoliittiseen keskusteluun ja kehitystyöhön osallistuvat tahot ymmärtävät hyvin sähkömarkkinoiden toimintatavan, ongelmat ja kehittämismahdollisuudet
- Katse eteenpäin:
  - ”... eikä paluuta entiseen ole” (s. 2)
  - ”... nykyisellä kehityspolulla jatkaminen ei ole vaihtoehto” (s. 19)
- Ei vain ongelmia vaan myös mahdollisuuksia: uudet teknologiset mahdollisuudet parempaan säätötarpeen ennakoointiin ja joustavuuteen erityisesti kysynnässä
- Markkinamalli 2.0
  - Vuorokausi- ja päivän sisäisten markkinoiden kehittäminen
  - Tehoreservijärjestelmä
  - Säätosähkö- ja reservimarkkinoiden kehittäminen
  - Tasesähkö ja sen hinnoittelu
- Tavoitteena sähköjärjestelmän joustavuus ja tehon riittävyys

Nykyisen mallin ongelmien taustaa

- Välttämättömyys korvata fossiilisia polttoaineita ei-fossiilisilla tuotantotavoilla
- Korvaavista uusiutuvista **osa** vaihtelee sään, vuorokauden ajankohdan ja vuodenajan mukaan (aurinko ja tuuli) ja toisaalta ydinvoimaa ei taas perinteisesti ole säädetty (*säätöongelma*).
- Sähkön hinta on laskenut 2010-11 huipputasolta johtuen mm. sähkön kysynnän laskusta 2008 jälkeen ja kasvaneesta tarjonnasta mukaan lukien alhaisen marginaalikustannuksen tuulivoiman nopea kasvu (Tanska, Ruotsi ja Suomi): kannattavuus alentunut, kapasiteettia poistunut markkinoilta, investoinnit eivät houkuttele (*talvikauden tehokapasiteettiongelma*)

Päästökauppa, uusiutuvien tuet ja muut ohjauskeinot

- Ymmärrettävä miksi EU:n päästökauppajärjestelmässä ei olla päästy vaikuttavalle hintatasolle ja uusiutuvien tuet ovat nousseet etualalle
  - Hiilivuotopelko: päästökauppa nostaa hintoja, vaarantaa kilpailukykyä?
  - EU:n hiilipitoiset maat erityisesti vastustavat ja EU:n kriisi (Puola)
  - Poliitikoille yleisesti vaikeaa päättää asioista, joissa hintoja (tai veroja) nostetaan (vrt. jakeluvelvoitemuotoinen piilotuki, jonka maksaa käyttäjä 'huomaamattaan')
  - Päästökaupan yhteys uusiutuvien investointeihin kotimaassa epäsuora (vrt windfall-voittokeskustelut ja Euroopan laajuisuus)
- Näistä syistä kilpailutettu kansallinen tuotantotuki tullut suosituksi.
- Nyt uusiutuvien tukia ollaan supistamassa (teknologioiden kehityttyä) ja muutenkin parantamassa (kilpailutus), mutta päästökaupan hintojen nousu ei ole näköpiirissä.
- Tavoitteet kuitenkin selvät (esim. hallitus Suomessa uusiutuvat 50 % ja hiilen käytön lopettaminen), mikä edellyttää fossiilisten polttoaineiden suhteellisten kustannusten nostamista tavalla tai toisella.